

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Datoriile simple

În ultima vreme, asupra clerului sfintei noastre Biserici s'au aruncat din nou număroase ponoșuri. Cu o rea-voință notorie la unii oameni înstrăinați de Biserică, s'au generalizat și exagerat unele cazuri de ieșiri din disciplină, generalizări și exagerări cari contrastează izbitor de ciudat cu numărul tot mai mare al bunilor credincioși cari umplu bisericile.

Ce vom zice dar și ce vom răspunde? Nimic. Ne vom împlini și mai departe cu toată dragostea datoriile mari și mici, datoriile simple. În împlinirea datoriilor simple stă secretul celor mai bune succese pastorale. Iată de pildă un om al datoriei, un preot cu mai multă sau mai puțină știință de carte, care se pune la dispoziția credincioșilor cu tot devotamentul. Își face toate slujbele cu punctualitate, cu regularitate, cu plăcere, cu idealism.

Când e chemat la un bolnav, pleacă;

când i se destăinuie o durere, o ascultă;

când i se cere un sfat, îl dă cu bunăvoință;

când are vecernie, utrenie și Liturghie, le servește cu evlavie;

când îl așteaptă un botez, o cununie, o aghiasmă, un maslu, o cuminecare sau o îngropare, le face la timp și fără strâmbări din nas și încrețiri de frunte; are oră de catehizație, o face cu drag; are predică, o pregătește bine.

Peste tot, când i se zice: Du-te! — se duce; când i se zice: Vino, Părinte! — vine.

Cam asta înseamnă a ne împlini datoriile simple.

Nu titlurile mari sau cartea multă, bune și acestea, ne vor face iubiți de popor, ci împlinirea datoriilor cu simplitate și sinceritate. Aceasta e calea prin care se ridică prestigiul tagmei preoțești: slujirea, literalmente slujirea. Așa a fost în trecut totdeauna. Nici astăzi nu poate fi altfel.

Oricât am căuta, nu găsim un preot bun, iubit și ascultat de popor, fără să-și facă el mai întâi faima de slujitor credincios. Întâlnim

pe sate și la orașe numele unor preoți cari au în sufletele poporenilor un adevărat cult. Nu au excelat nici prin școală multă, nici prin bogăție mare, nici prin legături cu familii de boieri și totuși au aflat cheia fermecată prin care se deschide inimile și se câștigă simpatiile: dragostea de popor și de preoție; slujba împlinită deplin.

Nimeni nu așteaptă dela preot să facă minuni; dar când e vorba de muncă, de datorie și de virtute, atunci toată lumea așteaptă ca el să fie cel mai harnic om, cel mai punctual slujitor la datorie și duhovnicul cel mai tare în virtute și înțelepciune.

Nu este alt drum mai scurt, nici alt mijloc mai bun, prin care se poate reface și asigura prestigiul preotului, decât acesta: dragostea și datoriile simple, împlinite cu zel apostolic.

Datoriile acestea le are în vedere și dl gen. I. Antonescu, în apelul călduros adresat către Slujitorii Altarelor:

„Tălmăciți în fiecare zi de sărbătoare, pe înțelesul tuturor, prin predici scurte și înțelepte, Evanghelia.

Învățăturile Evangheliei să se desprindă din fapta voastră. De aceea vă cer ca în viața voastră de toate zilele:

Să fiți cei mai iubitori.

Să fiți cei mai buni.

Să fiți cei mai drekți.

Să fiți cei mai cinștiți.

Să fiți cei mai muncitori.

Să fiți cei mai gospodari.

Să nu alergați niciodată după bani, fiindcă ei vă fac să alunecați pe panta patimilor omenești”.

Iată o serie de principii și cuvinte de aur care o clipă nu trebuiesc uitate. Din împlinirea lor, simplă și sinceră, se dobândesc cele mai curate și mai înalte onoruri, cele mai frumoase cununi de recunoștință, cele mai bune rezultate pastorale.

Datoriile, ca și adevărurile: cele mai mari sunt cele mai simple.

Remușcări în literatura veche

(Urmare și sfârșit)

S'a spus că teatrul vechiu a fost religios. Dar teatrul, în înțelesul ideal al cuvântului, nu putea să fie altfel la păgâni, cum nu poate să fie altul decât religios și azi. Firește, aci înțelegem teatrul și nu formele lui decăzute. Nu poate să fie teatrul decât religios, deoarece se întemeiază pe un conflict între oameni și pe o răsvrătire împotriva lui Dumnezeu. Prometeu e un fel de ziditor de turnuri al căror vârf să ajungă până la cer, dar uită de suflet. A uita sufletul înseamnă a vrea să te smulgi de sub cârmuirea sufletului și cu aceasta de sub cârmuirea Marelui Spirit cum zic filosofii, de sub cârmuirea lui Dumnezeu. E ca bogatul căruia i-a rodit țarina și care se frământa cum să-și spargă jitnițele vechi și să facă altele mai mari, cum să bea, să mănânce, să se veselească, însfârșit care de toate s'a îngrijit pentru trup, dar sufletul l-a uitat cu desăvârșire.

Oedip este omul care-și întemeiază familia pe păcat, cum făcuse, precum am arătat, și David. Pedepsa îi vine prin familie, tot ca lui David.

Creon este omul îngâmfat, căruia i se pare că porunca lui e mai presus de porunca lui Dumnezeu și sancționând pe călcătoarea poruncii sale e pedepsit de zei.

Ar fi greu să se despartă pedeapsa singură de muștrarea conștiinței. Poate să fie cineva atât de împetrit, ca să nu simtă dureri sufletești. Aceasta e din cauza că sufletul i s'a pipernicit așa de mult sub povara trupului păcătos, că nu mai are nici glas, ca omul care se înneacă și nu mai are putere nici să-și scoată cel puțin capul deasupra apei, nici să mai strige ajutor. În sfânta Scriptură avem cu astfel de suflet pipernicit pe regele Ahav și pe regina Isabela. Un sărac cu numele Nabot avea o vie frumoasă, bine lucrată, îngrijită din moși strămoși. Via era lângă o moșie a lui Ahav. Și Ahav lăcomea la via frumoasă a lui Nabot. I-o cere pe bani, sau pe altă avere. Nabot însă nu vrea să se despartă de moștenirea strămoșească. Lăcomia lui Ahav e ca a copiilor, cari văd o mâncare, o haină sau o jucărie. Se îmbolnăvesc de nu li se dă. Și el s'a îmbolnăvit dar n'a înțeles că lăcomia poate să fie păcat. Sufletul lui prea era amorțit. Întrebat de regina, de ce e bolnav, Ahav spune întâmplarea cu via lui Nabot. În mintea reginei Isabela se naște un plan diabolic. Să pună doi martori mincinoși, cari să spună că săracul Nabot a blestemat pe Dumnezeu și pe rege. I-a învățat și i-a plătit. În urma mărturiei lor, săracul Nabot a fost judecat la moarte prin uciderea cu pietre și, cum era legea, ca averea

să fie a regelui. După omorirea lui Nabot, Ahav și Isabela s'au dus să ia în primire via adjudecată. Profetul Ilie îi muștră pentru păcatele lăcomiei, mărturiei mincinoase, pentru uciderea lui Nabot și pentru furtul viei. Sufletele lor însă nu se turbură nici atunci. Proorocul le vestește că pentru călcarea celor patru porunci dumnezeiești vor fi pedepsiți, că sângele lui Ahav se va scurge pe locul unde au omorât cu pietre pe Nabot, iar pe Isabela vor mânca-o câinii. Dar nici profeția nu i-a turburat. Sfânta Scriptură istorisește cum s'a împlinit profeția lui Ilie, nu spune însă că oamenii aceștia să fi avut, măcar în clipele când își vedeau moartea, o oarecare muștrare de conștiință.

E greu să se pună un hotar între pedeapsă și între muștrarea conștiinței și pentru faptul că însăși muștrarea conștiinței e o pedeapsă. Totuș sunt cazuri în cari putem face o deosebire limpede. Unul ar fi lepădarea lui Petru. Hărțuit de întrebările ce i se puneau de către oamenii din curtea lui Ana și Caiafa, Petru se lapădă de Hristos. Muștrarea conștiinței însă îi vine după ce iese din hărțuială. Altul e cazul lui Iuda. Nu l-a hărțuit nimeni, n'a fost supus niciunei cercetări, sau torturi, nu i s'a pus nici măcar o întrebare. Totuș simțea cei 30 de arginți cașicând i-ar arde pe suflet. Singur se duce cu arginții și se căiește zicând: Am păcătuit vânzând sânge nevinnovat.

Poate nu ați trecut cu vederea toate știrile publicate în ziare, că unii și alții își mărturisesc crima veche și uitată de alții, pe patul de moarte, fără să-i întrebe cineva despre ea. Cazurile acestea și altele ca acestea ne fac să deosebim bine muștrarea conștiinței de pedeapsa din afară, sau, mai bine zis, să înțelegem că muștrarea conștiinței e o pedeapsă din lăuntru în afară. E o furtună lăuntrică pe care n'o poți alina. Mulți, foarte mulți criminali, cu muștrarea conștiinței s'au împăcat numai luându-și pedeapsa din afară, dela oameni. Psihologia a dovedit, că criminalul, după săvârșirea crimei se întoarce la locul crimei. Il mână vreun instinct necunoscut îndeajuns? Unii au afirmat aceasta, spunând că pe criminali îi mână la locul crimei un instinct nelămurit, dar asemănător cu instinctul de apărare, de autoconservare. Anume, zic aceștia, se întorc la locul crimei ca să facă să dispară eventuale urme, pe cari n'ar fi avut vremea să le șteargă imediat după crimă și nainte de a dispăre. Sau, se întorc ca să vadă ce măsuri de urmărire se iau, ca să știe cum să deruteze pe urmăritori. Ciudat este însă, că între criminalii aceștia întorși la locul crimei sunt unii, cari își recunosc fapta imediat fără să fie întrebați. În tot cazul, întoarcerea criminalului la locul crimei este cunoscută și de psihologi și de

poliție și poliția ține seamă de descoperirile psihologice, în căutarea criminalilor.

În evul mediu se întrebunțau pentru descoperirea și prinderea criminalilor mai multe feluri de cercetări. Tortura n'a fost găsită bună niciodată. Ea a fost întrebunțată sau dintr'o pornire sălbatică a organelor de urmărire și cercetare, sau ca cel din urmă mijloc pentru descoperirea criminalului sau găsirea unui criminal prin stoarcerea declarației dorite. Poliția singură și mai ales judecătorii s'au convins, că astfel de apucături nu duc la scop. Declarațiile făcute prin tortură, au fost negate mai târziu.

Mai ales la unguri era un obicei înfiorător, chemarea la cadavrul celui ucis (tetemrehivás). Erau chemați toți dușmanii cunoscuți, toți prietenii, toți apropiații celui ucis la cadavrul care era ținut cu zilele neînmormântat. Dacă știau, trebuiau să spună pe ucigaș, sau să declare că nu ei l-au ucis și că nu știu cine-i ucigașul. Însfârșit puneau mâna pe capul celui ucis și jurau. Era ținut vinovat cel ce șovăia să jure, sau acela, sub al cărui jurământ cadavrul sângera. Această chemare la cadavru, ca nepotrivită cu creștinismul, a fost oprită prin dieta din Ardeal dela 1594. Ea însă a dăinuit și opreliștea a trebuit înnoită de aceeași dietă și la 1649 și la 1653. În unele locuri se mai obișnuia însă și pe la mijlocul veacului al XVIII-lea.

Chemarea la cadavru face parte din așanumitele ordalii sau judecățile lui Dumnezeu din evul mediu, Gottesurtheilen. Cel mai răspândit a fost duelul. Lumea era de credința, că în duel învinge cel nevinovat și e învins cel vinovat. Că fierul înroșit, un al doilea Gottesurtheil, nu vătămă pe nevinovat. Că nu se vătămă mâna celui nevinovat la scoaterea unui inel din fundul căldării cu apă clocotită. Acestea și încă un lung șir de ordalii, nu mai aveau nimic cu conștiința. Era însă credința, și de aceea le-am pomenit, că Dumnezeu lucrează împreună cu oamenii la descoperirea celor vinovați. Ordaliile sunt de origine păgână și au intrat în creștinism, iar în biserică apuseană erau în mâna judecătorilor bisericești. Noi le considerăm drept ispitiri față de Dumnezeu și precum a zis Hristos: Scris este, să nu ispitesti pe Domnul Dumnezeuul tău. Am spus, că pentru conștiință, pentru deșteptarea, muștrarea conștiinței ele nu contribuiesc cu nimic. Sunt o formă decăzută în vrăjitorie și însălbăticită pentru provocarea muștrării de conștiință.

Sunt cazuri, precum am arătat, când muștrarea de conștiință vine și fără pedeapsă din afară. Sunt însă cazuri, când muștrarea conștiinței nu se produce nici în fața pedepsei. Tragediile lui Shakespeare sunt țesute în cea mai mare parte

cu excluderea muștrării de conștiință, și numai cu aplicarea pedepsei din afară. Hamlet de exemplu care e jertfă se frământă sufletește mai mult decât tatăl său vitreg care e vinovat, și pe acesta nu-l doboară decât otrava, deși pentru păcatele sale, tatăl vitreg și nu Hamlet ar trebui să se muncească. Caesar în conjurația ce se face împotriva lui, cade străpuns și ultimul cuvânt îi este o muștrare la adresa fiului său adoptiv Brutus, deși după însăș concepția autorului, Caesar trebuia să cadă pentru că suprimase libertățile din fosta republică romană. În felul acesta am putea examina și celelalte tragedii ale lui Shakespeare și am vedea că din acest punct de vedere sunt mult înapoia tragediilor antice pomenite azi. După însăș definiția ce se dă dramei peste tot și tragediei în special, acțiunea ei se desfășoară în jurul unei călcări de lege, în jurul unei nedreptăți săvârșite de eroul care va fi pedepsit, dar față de care cititorul sau privitorul va rămâne cu o oarecare simpatie tocmai pentru lupta lui lăuntrică, pentru muștrarea conștiinței ce-l muncește, și pentru curățirea sufletului prin remușcări. Astfel Prometeu rămâne un erou drag tuturor sufletelor, Oedip va fi iubit pentru felul cum e chinuit sufletește și cum însuș se chinue, Antigona pentru felul măreț cum desleagă o coliziune de datorii, Creon pentru umilința căreia se supune după păcatul îngâmfării. În tragediile lui Shakespeare însă abia Coriolan ajunge să deștepte o simpatie prin felul cum ascultă de mama sa și de dragul mamei își iartă concetățenii și se lasă să cadă jertfă furiei propriilor săi soldați pe cari îi adusesse împotriva patriei sale.

De aceea am zis, că tragediile, din moment ce se țin pe conflicte din viața omenească, pe călcări de legi sau porunci și peste tot pe înfrângerea rânduiei statorite, e firesc să fie mistice. Bine înțeles, dacă răspund și cerințelor fundamentale ale dramaturgiei. Legile, poruncile și rânduiala sunt statorite în primul rând de Dumnezeu și apoi prin societatea omenească, fiind și aceasta însăș o rânduială a lui Dumnezeu. Sufletul omenească e o mică parte din factorii pentru susținerea rânduiei, pentru respectarea legilor și pentru ținerea poruncilor. Omul singuratic în societate e, ca să folosim o asemănare potrivită zilelor noastre, ca un vagon ce face parte dintr'un tren ce pare nesfârșit de lung. Toate vagoanele sunt trase de aceeaș locomotivă, pe aceeaș linie. Zguduirile pot să vie, fie că s'a aruncat ceva pe linie, fiecă dintr'o greșală la ac, un vagon o ia pe altă linie, trage și pe altele cu sine și urmează deraierea. Locomotiva ar trage pe linia sa toate vagoanele. Vagonul deraiat însă turbură mersul și aduce catastrofă. Vor avea să sufere și alte

vagoane. Cel care suferă mai mult însă e cel care a deraiat întâia dată. Se desface, se frânge în bucăți.

Marele Anonim, cum zice filosoful Lucian Blaga, ne atrage, în avantajul nostru, către sine. Când apoi ne abatem din calea pe care ne atrage, parecă o mână nevăzută se întinde din afară în lăuntru nostru, ne zguduie sufletul, ca apoi sufletul zguduit să ne zguduiască toată ființa. Avea-va sufletul și puterea să ne îndrepte pe calea cea bună, să ne înalțe sau se va lăsa neputincios să cadă cu trup cu tot în jos, tot mai în jos. Rândul trecut am vorbit și despre un misticism răsturnat. Sunt suflete, care, fie din neputință, fie că prea sunt sub stăpânirea răului, în loc să se înalțe și să înalțe toată ființa în care se sălășluiește, cade tot mai în adânc, cum a fost cu Regele Saul al evreilor, sau cu Iuda, cari au sfârșit cu sinuciderea. În literatura maghiară nouă poetul Arany I. are între altele o baladă despre femeia care și ucide soțul și se duce la pârâu să spele pata de sânge. Copiilor ce trec p'acolo și o întreabă, le spune că sânge de pui i-a pătat giugiul. Vecinelor, cari o întreabă despre bărbat, le spune că el doarme acasă. Celui ce vine s'o ducă la închisoare, îi spune că nu poate merge până nu spală pata. În închisoare îi pare c'ar înnebuni de n'ar fi o rază de soare ce-i pătrunde în temniță. Judecătorilor care-i spun că e condamnată pe viață le spune că nu poate sta, că trebuie să plece, că are lucru grabnic acasă, să spele pata de sânge din giugiul. Achitată ca iresponsabilă se duce și toată ziua, tot anul, toată viața spală pata la pârâu. Îmbătrânită ea, giugiul rupt, ferenițit, ea tot mai vede pata și nu mai poate înceta cu spălatul.

Balada e una din cele mai zguduitoare prin felul cum înfățișează mustrarea conștiinței. E tot un misticism răsturnat. Cui i s'a desechilibrat sufletul din pricina mustrării de conștiință, nu e departe de sinucidere, o săvârșește aproape totdeauna ca să curme durerea mustrării, iar cine se sinucide e desechilibrat. Coșbuc ne dă în balada sa „Fata morarului” icoana altui suflet desechilibrat. Toate le vede în tempo, în colori și în proporții fantastice. „Din cer un iad până'n pământ”. Toată ziua cântă un cântec și-i e silă să-l mai cânte, vrea să-l tacă, dar fără să vrea, îl cântă din nou. Și plânge și 'n jurul ei toate răd și hohotesc plopii de nemernicia ei și apele-i strigă: Nebună. Roata morii se 'nvârte nebună și lumea întreagă se 'nvârte cu ea și vrea ea ceva dar singură nu știe ce vrea, decât că ar vrea să fie sub roțile morii. După părerea celor mai mulți, sinuciderea se săvârșește într'un moment de desechilibru sufletesc. Cel deraiat, abătut, se înfrânge.

Oedip și-a scos ochii, ca să nu-și vadă păcatul, dar fără ochi își vedea păcatul mai groaznic, mai înspăimântător. Cu ce îl vedea, când după părerea materialiştilor nu mai avea cu ce să-l vadă? Care chirurg ar fi putut să găsească în Oedip organul ce-i ținea prezent păcatul? Dacă nu cu ochii fizici se vede păcatul, ci dimpotrivă fără ei, dar cu o privire în lăuntru său, înseamnă că nici distrugerea întregului fizic, nici sinuciderea prin ardere totală a corpului, nu ar aduce dispariția păcatului săvârșit, ci o potențată și mai chinuitoare vedere a lui de către suflet.

Sfântul Apostol Pavel scrie, că azi, câtă vreme suntem corp și suflet, vedem numai în parte. Când sufletul va ieși, când se va libera de sub cenușa materiei, el va vedea mai bine, ca față către față.

Și tot chinul acestei vederi a păcatului nu mai încetează. Oedip pleacă, parecă să-și ducă în veșnicie chinul remușcărilor. Dar aceasta e o concepție a păgânismului, o concepție de zguduitoare tragedie. Frumoasă, zguduitor de frumoasă, dar păgânească și nu după învățătura creștinească. E bună căința, e bună mustrarea conștiinței, dar nu e îndestulitoare.

Dacă și filosofii admit, că e în avantajul nostru ca Ființa Supremă să ne atragă la sine, atunci cu atât mai mult după învățătura creștină trebuie să ne lăsăm atrași, să urmăm drumul arătat de Dumnezeu până la El. Dumnezeu prin graiul Fiului său și Dumnezeu nostru Iisus Hristos ne face răspunzători pentru toate faptele, pentru toate vorbele și pentru tot gândul ce avem. Față de mustrarea conștiinței fără o rază de nădejde, Hristos Domnul ne întinde mâna și ne chiamă la sine. Păgânii vechi și tragediile antice compătimeau pe păcătosul care era chinuit de mustrarea conștiinței. De ajutat însă nu-i ajutau, nu-i puteau ajuta. Hristos e nu numai Domn, ci și Păstor care vrea să-și ferească turma de tâlhari, de furi și de rătăciri. E Părinte iubitor care așteaptă cu dor și îmbrățișează pe fiul rătăcit. Ne cere însă să ne smulgem și din misticismul răsturnat și din desnădejde. Ne cere să facem ca fiul rătăcit: să ne sculam, să ne înălțăm cu sufletul la el. Față de gândul întunecat al morții și al sinuciderii, Hristos ne chiamă la viață, la o renaștere, la o înviere. Ceea ce n'a spus nici un filosof, niciun întemeietor de religie, Hristos ne-a spus cu toată dragostea și cu toată îmbărbătarea: Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi... și veți afla odihnă sufletelor voastre.

F. C.

Fața Ta arată-o peste robii Tăi...

Noi v'am adus la cunoștință puterea Domnului nostru Iisus Hristos și venirea lui, nu luându-ne după basme meșteșugite, ci văzând mărirea lui cu ochii noștri... în muntele cel sfânt (Petru II. 1, 16-18) unde fața lui străluci ca soarele (Mt. 17, 2). Ziua aceasta de putere și strălucire dumnezeiască este un punct central din Sf. Scriptură. Este o dovadă palpabilă a dumnezeirii lui Iisus, — iar în alte părți descoperim bucuria indescriptibilă, ce au simțit-o apostolii de a vedea fața omului — Iisus, culminând în cuvintele: Fericiți sunt ochii cari văd ce vedeți voi (Lc. 10, 33).

Dacă azi ar învia din morți unul din apostoli și ar fi întrebat despre trăsăturile feței omului — Iisus, chiar din ziua Înălțării, n'ar ști să spună nimic. Este la fel, ca și când cineva ar fi pus să relateze ce linie a avut fulgerul, care a despicat văzduhul chiar deasupra capului său?! În sf. Evanghelii nu găsim nici o trăsătură externă a feței Sale, nu găsim nici o icoană a omului — Iisus. Fața Sa vie se conturează — în om — nu din afară, ci din lăuntru. Pe paginile sfinte Il găsim pe El, mereu pe El, — iată fața Sa. Este la fel, cu fața ce se proiectează pe undele apei într-o fântână, foarte adâncă și întunecoasă, — dar împrejmuată de toate frumusețile cerului.

Tot sufletul omenesc, care încearcă să zărească fața Domnului în apa sacră a Evangheliilor, se poticnește, ca Maria Magdalena. Cu sufletul proaspăt de durere, caută Mortul în groapa goală; plânge, nu știe și nu vede că cel viu stă înapoia ei. De ce plângi? Pe cine cauți?... Și nu recunoaște încă pe Cel ce a zdrobit moartea. Marie! vibrează glasul ca din adâncul pământului. Și deodată s'au aprins toate luminițele sufletului său, arzând cu puterea miilor de volți ai credinței. Il recunoaște, Il vede întreg, cu ranele, cu semnele durerii crunte, din cari sângele nu mai gălgăia. O cuprinde un cutremur, ca și când ar fi zguduită încă de cei șapte draci, îngenunchiază în fața Lui, vrea să-L atingă; este oprită și un singur cuvânt exprimă toată văpaia credinței și dragostei sale: Rabuni! (In. 20, 11-16).

Sf. ev. Marcu nu intenționa să facă artă când ni-L înfățișează pe Mântuitorul până la culmile desăvârșite, neegalate de vreun penel de artist. Nu atât fața Sa, cât influința covârșitoare asupra oamenilor a puterii ce degaja din El. Când a vindecat în sinagoga din Capernaum pe cel îndrăcit, cărturarii rămân consternați, zicând: Ce este aceasta? Și ce este această învățătură nouă? Că și dururile necurate le poruncește cu putere și ascultă de el (Mc. 1, 27). Aceasta putere o simte și Pilat, când privește pe Iisus într'un calm necuprins și într'o tăcere divină zicându-i: De unde ești tu? (In. 19, 9). Dar o simt toți; mulțimea este atrasă de El, ca de un punct de gravitație; adunându-se zecimi de mii de oameni, încât se călcau unii pe alții (Lc. 12, 1) Atât de mare era îmbulzeala,

încât Domnul nu mai intra pe față în oraș, ci stătea afară în locuri pustii (Mc. 1, 45). A spus ucenicilor să-i pregătească o luntre, ca să nu-L strămtoreze mulțimea.

Valurile de oameni au fost atrași de fînța Sa irezistibilă, întocmai cum luna atrage valurile mării. Punct centrifugal spiritual, difuzând unde puternice, pe cari toți le captau, dar nimeni nu le putea opri, sau nimici. Dar, în ultima analiză ce dorea lumea dela Dânsul? Invățătură, semne, minuni, — toate acestea și încă ceva: să petreacă cu El, să audă glasul Lui, să vadă fața Lui. Și se minunau, se bucurau și se cutremurau toți cu simțirile cuprinse de ceva tainic și cu graiurile numai în surdină ziceau, că o asemenea față nu a mai fost și poate nu va mai fi pe pământ.

Ceeace simțim, sau vom simți în vremea căutării feței Sale, este asemănător — în sens invers — cu tot ceeace au simțit apostolii în ziua Înălțării Domnului pe numele Olivilor. Se depărtează încet, spre dreapta Tatălui și binecuvântându-i, îi cuprinde cu privirea, iar ei încă văd fața Sa. Dar curând dispare în eterul vecinicii, îmbrăcându-se în slava necuprinsă de mintea omenească. Apostolii rămân pironiți locului, sfredelind cu privirea punctul pierdut în gol. Doi îngeri îi încurajează, și ei știu că El va reveni. (Fapte 1, 11) Urmează deci, că multe veacuri se vor scurge pe alvia vremii, până la reîntoarcerea aceasta. După această minune, unii enunță cu emfază ca adevăr nerăsturnabil: aici pe pământ, nimeni nu va mai vedea fața Sa vie și nimeni nu va mai auzi glasul Său.

Minunea consumată pe muntele Olivilor, își are continuarea de douămii ani în creștinism. După cum apostolii Domnului odinioară Il căutau privind în sus, tot cu aceeași sorbire în ochi privim noi spre cerul nemărginit. Dar acolo, unde pentru ei a fost un punct de dispariție, pentru noi va fi un punct de apariție. Dela ei s'a suit, iar la noi se va coborî. Și ziua aceasta va fi și grozavă și fericită; fața Sa va fi văzută din nou, de care unii se vor bucura, iar alții se vor cutremura; ziua aceea se va lumina: Căci precum fulgerul pornește dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi venirea Fiului Omului (Mt. 24, 27).

Pr. M. Măcinic

Despre ce să predicăm?

În **Duminica lăsatului de brânză, 2 Martie 1941**, ca urmare la predica din Duminica trecută (despre judecata din urmă), să vorbim **despre faptele bune**.

Deși vom fi judecați atât după *cuvintele* grăite (Mt. 12 v. 36) cât și după *gândurile* cele ascunse ale inimei (I Cor. 4 v. 5) totuș răsplata la judecata din urmă o vom primi după *faptele*, bune sau rele, ce am făcut în această viață (Mt. 25 v. 35-36).

Fapta este mai mult decât cuvântul, sau gândul. Ea se face cu trudă, după o oarecare luptă

cu sine însuși, și ca atare este un *rod al inimii*, o icoană a ei. (Mt. 15 v. 19). O dovadă a sufletului, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Din fapte se cunoaște omul (Mt 7 v. 20).

Fapta bună, plăcută lui Dumnezeu, este cea făcută prin împlinirea voinței Lui. În ea se cuprinde: frică, credință, supunere, recunoștință și ascultare de El. Și păgânii pot face fapte bune, din conștiință (Rom. 2 v. 14—15).

În Evanghelia zilei (Mt 6 v. 14—21) ni se vorbește despre acele „*comori cerești*” pe care trebuie să ni le agonisim. Acestea sunt *faptele bune creștine*. Necesitatea acestora o accentuiază Mântuitorul tot des. (Mt. 3 v. 10; 7 v. 19. Ioan 15 v. 2, 6; etc.). Ele răsar nu din simpla ascultare a cuvintelor Lui, ci din *împlinirea* lor întocmai. (Mt. 7 v. 16—27).

Fapta bună, creștină, o putem face numai stând în strânsă comunitate de viață cu Hristos (In 15 v. 5), *în numele Lui* (Col. 3 v. 17; Evrei 13 v. 21), adică după cuvântul și pilda Lui, cu gândul la El și cu ajutorul Lui. De aceea zice sf. apostol Pavel că ea este: „lucrul *credinței*, osteneala *iubirei* și stăruința *nădejzii* în Domnul nostru Iisus Hristos”. (I. Tess. 1 v. 3).

Fapta bună, creștină, are la temelie totdeauna *iubirea lui Dumnezeu și a aproapelui*, care este chipul și asemănarea Lui. Creștinismul este legea iubirei, Iubirea se cere mereu înfăptuită, spre a fi trainică.

„*Milă voesc iar nu jertfă*”. (Mt. 12 v. 7). Prin aceste cuvinte Mântuitorul ne arată că în fapta bună trebuie să turnăm *sufletul*. Cu cât inima este mai curată, iar sufletul mai plin de iubire, cu atât și fapta de milostenie va fi mai de preț în fața lui Dumnezeu, care nu judecă dărnicia după mărimea darului, ci după *bunăvoința inimii*. (Mc. 12 v. 41—44; II. Cor. 8 v. 12).

Sf. Scriptură (cuvântul lui Dumnezeu) *ne învață* care sunt faptele cele bune și cum să le săvârșim. (II. Tim. 3 v. 16—17; Iac. 1 v. 25). Ea e plină de *înțelepciunea cea de sus*. (Iac. 3 v. 17), fiindu-ne „*dreptar* cum se cuvine să umblăm și să plăcem lui Dumnezeu”. (I. Tess. 4 v. 1).

Fapta bună, după doctrina creștină, este *săvârșită de Dumnezeu prin noi*. (II. Cor. 3 v. 5; II. Tess. 2 v. 17; Evrei 13 v. 21). El este care lucrează în noi și *a o voi și a o săvârși* (Filip. 2 v. 13). În acest scop creștinul trebuie să se păzească totdeauna curat. „Dacă se va curăți cineva pe sine de acestea (nedreptate, v. 19), va fi *vas de cinste*, sfințit, de bună treabă stăpânului, *gătit spre orice lucru bun*”. (II. Tim. 2 v. 21). Niciodată creștinul nu se va lăuda deci cu faptele sale bune (ca Fariseul). Ele sunt comori adunate și scrise în cer. (Mt. 6 v. 3, 4, 20).

Faptele bune sunt *școala virtuții*, și calea desăvârșirii (II. Tim. 3 v. 17), dacă sunt „*săvârșite în Dumnezeu*” (In 3 v. 21). Aceasta înseamnă: *spre preamărirea lui Dumnezeu* (Mt. 5 v. 16; In 15 v. 8; I. Cor. 10 v. 31; I. Petru 2 v. 12); „*sporind în cunoștința lui Dumnezeu*” (Col. 1 v. 10); *dovada dragostei către Dumnezeu* (In 14 v. 15, 21, 23; 15 v. 10); *a dragostei către aproapele* (I. In. 4 v. 20); *a sincerității credinței* (Iac. 2 v. 14—26); *semnul cucerniciei curate* (Iac. 1 v. 27); și *blândețea înțelepciunii* (Iac. 3 v. 13).

Creștinii sunt „*zidiți întru Hristos Iisus, spre fapte bune*, pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele”. (Efes. 2 v. 10). Fiind ca „*niște luminători în lume*” (Filip. 2 v. 15), în faptele cele bune ale creștinilor se arată mâna lui Dumnezeu.

Creștinul trebuie să fie: *râvnitor* de fapte bune; *gata* spre orice lucru bun; *să poarte grijă* de lucrurile bune (Tit. 2 v. 14; 3 v. 1 și 14); *să aducă roadă* (Col. 1 v. 10) și *să prisosească* în orice lucru bun (II. Cor. 9 v. 8).

„Cine pe sărac ajută, pe Dumnezeu împrumută”, zice un proverb (Prov. 19 v. 17). Hristos Domnul ne-a lăsat „pe săraci” și pe cei „prea mici” (Mt. 25 v. 40 și 29 v. 11) în locul Său. Nici o faptă bună, nici chiar paharul de apă dat în numele Lui, nu va pierde plata sa (Mt. 10 v. 42).

„Precum trupul fără de suflet este mort, așa și credința fără de fapte moartă este”. (Iac. 2 v. 26).

„Facerea de bine și dărnicia nu le dați uitării, căci la jertfe ca acestea Dumnezeu privește cu plăcere”. (Evrei 13 v. 16).

„Poruncește-le să facă ce e bine, să se înavuțească în fapte bune, să fie darnici, să fie cu inimă largă, agonisindu-și lor bună temelie în veacul viitor și câștigători făcându-se vieții celei adevărate”. (I. Tim. 6 v. 17—18).

„Adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură”. (Mt. 6 v. 20).

Pentru că faptele vin cu noi la judecata cea din urmă. (Apoc. 14 v. 13).

Despre faptele bune

Casa de economie din ceriuri.

Intr'o adunare, se vorbea despre simțul de economie — și fiecare zicea:

„E bine să fii cu grijă pentru ziua de mâine...”

„Dreaptă este vorbirea: Strânge bani albi pentru zile negre”.

„De nu vei fi strângător, nimeni n'are să vină să te ajute la nevoie“.

Și așa fie care se întrecea în a aduce laudă economiei.

Atunci un bătrân luă cuvânt — și zise:

„Bune, firește, sunt toate acestea, dar și mai bine ar fi să ne gândim să strângem ceva și în casa de economie din ceruri...“

„Cum așa?“ — întrebare ce-i de față.

Bătrânul dădu lămurire:

„Uite-așa: bănuț cu bănuț... Orice faptă bună a noastră, fie cât de mică, este un bănuț din aceștia — și adunându-se mulți, iacă se face visteria bună. De pildă: dacă te strâmtorezi puțin din ale tale ca să dai și altuia, — dacă săvârșești o faptă de smerenie, — dacă nu te depărtezi de cel care nu-ți place a sta, — dacă dai un zâmbet, drept mulțumire, unuia care se uită rău la tine, — dacă nu te jăluie de suferințele tale, — dacă durându-te capul spui că ți-i bine, la cei din jurul tău, — dacă ierți prietenului tău o vorbă greșită sau o purtare nepotrivită — și așa mai încolo, dacă toate acestea le faci cu duhul dragostei lui Dumnezeu, tu strângi la casa de economie din ceruri, tot atâția bănuți pentru răscumpărarea mântuirii tale. Așa că, dragii mei, gândiți-vă și la această casă de economie din ceruri, fără de care zadarnică este cea de pe pământ“.

Toți cei din adunare dădură mulțumire vorbelor bătrânului.

*

Bănuț cu bănuț...

Un creștin se întreba așa: „Cum voi putea eu, oare, să ajung să mulțumesc pe Dumnezeu, cu niște fapte mărunte ca acelea pe care le fac eu?“

Atunci un prieten îi zise:

„N'ai dreptate... Eu cunosc pe un negustor foarte bogat, care însă și-a adunat averea ban cu ban, prin cinste și fără lăcomie...“

„Și ce se potrivește aceasta aici?“ — întrebă celălalt.

Omul înțelept îi răspunse:

„Așa putem și noi aduna avuția cea cerească, bănuț cu bănuț...“

„Cum așa?“ întrebă cineva.

„Foarte bine. De sigur, cerul îl putem câștiga cu faptele noastre cele mari — dar tot pe atât, putem să-l câștigăm și cu cele mărunte. De pildă: să facem un mic serviciu vecinului nostru. Să avem un pic de răbdare mai multă, când ne supără cineva. Să întimpinăm mai cu tărie o sarcină neplăcută ce ni se cere. Să avem o leacă de smerenie mai multă, când ne punem în asemuire cu altul. Să nu ne jăluim prea mult dacă am pierdut ceva. Să tăcem când ne doare ceva. Să nu mai

spunem și altuia necazul nostru. Și alte fapte mărunte de acestea... Adică să facem ca negustorul despre care vorbim, să adunăm bănuț cu bănuț averea noastră sufletească, cu care să „cumpărăm“ împărăția cerului, atunci când trece-vom din viața aceasta...“

(Din: Cartea cu pilde de Al. Lascarov Moldovanu).

Cărți

Preot Dumitru Călugăr: Copii din Biblie. Depe cei mici din vremea veche pentru cei mici din vremea noastră. Sibiu 1940. Seria Didactică Nr. 10, pag. 104, prețul 55 lei.

Părintele D. Călugăr și-a primit o bună faimă de scriitor catihet prin tipărirea de manuale și îndrumări didactice, prin articole de psihologie infantilă și alte lucrări de cuprins religios.

Mai nou a tipărit o lucrare de istorisiri (povestiri) pentru copii cu subiecte și învățături biblice, despre

Ismail, copilul copilul văzut de Dumnezeu în pustie;

Isaac, copilul bucuriei și al încercării;

Moise, copilul scos din apă;

Pățania copiilor batjocoritori din vremea prorocului Elisei;

Ioan Inaintemergătorul și Botezătorul Domnului;

Șase istorisiri din copilăria lui Iisus;

Fiica lui Iair înviată de Mântuitorul;

Copiii binecuvântați de Domnul;

Copiii Ierusalimului cari au lăudat pe Mântuitorul;

Entihie, copilul înviat din morți și

Nepotul sf. ap. Pavel, copilul cu îndrăzneală sfântă (Fapte 23).

Stilul ușor și curgător, cum se cuvine în povestiri și clișeele număroase și bine alese, fac din cartea părintelui D. Călugăr o lectură atrăgătoare nu numai pentru copii, ci și pentru catihetii și părinții copiilor.

Informațiuni

■ **P. C. S. Dr. N. Popovici**, Rectorul Academiei Teologice din Arad, a fost numit Director general al Cultelor și Artelor, în locul părintelui Dr L. Stan demisionat.

Numirea aceasta pentru noi constituie o îndoită bucurie. P. C. S. Părintele Rector este un devotat slujitor al Bisericii noastre, în cadrele căreia s'a ridicat dela treapta cea mai de jos al preotului dela sat, până la treapta de protopop și Rector al Academiei Teologice. În rândul al doilea P. C. S. Părintele Popovici, atât prin bogăția cunoștințelor pe care le-a dobândit ca profesor de Teologie în specialitatea Dreptului canonic, cât și ca fost Director în Minister și Rector al Academiei Teologice, are cunoștințe, a făcut experiențe și a dat dovezi de calități cari îl indică și consacră pentru noua și onorabila funcțiune de Director în Minister.

Bunul Dumnezeu să-i ajute ca în noua și greaua misiune ce i s'a încredințat să slujască Biserica Neamului în măsura în care ea, în aceste vremuri sbuciumate, are lipsă de serviciile, înțelepciunea și energia Sfinției Sale.

■ **Membrii clerului**, pe baza unei decizii a Ministerului Instrucțiunii și Cultelor, sunt oprîți de a se mai înscrie în organizații politice și de a adera la manifestații cu caracter politic. De asemenea li se interzice să mai participe ca membri în consiliile de administrație și de conducere a băncilor și cooperativelor populare; mai sunt oprîți de la orice exploatare și de la „orice fel de afaceri producătoare de câștig“.

Vor putea activa numai în societățile național-culturale și de asistență socială recunoscute ca persoane juridice (cu excepția funcțiilor cu caracter bănesc), precum și la conducerea cooperativelor băncilor și instituțiilor cu caracter bisericesc și de ajutor mutual, cu aprobarea anticipată a Chiriarhului respectiv și a Ministerului.

■ **Ministerul Educației Naționale**, pe temeiul unui nou Decret-lege, se numește: Ministerul Instrucțiunii, Educației, Cultelor și Artelor, și se va împărți în trei subsecretariate: 1. a Instrucțiunii în care se cuprinde și Casa Școalelor și a Culturii poporului, 2. a Cultelor și Artelor și 3. a Educației, la care a și fost numit subsecretar dl general Victor Iliescu.

■ **Manifestațiile artistice** se țin lanț în Arad. Dl Sublocot. I. R. Botto a dat până acum cu muzica Regimentului 93 Infanterie în sala Teatrului Comunal două concerte foarte bine reușite.

De asemenea Conservatorul de Muzică din Arad, de sub îngrijirea asociației „Prietenii Muzicii“ condusă de ilustrul compozitor Dr. E. Monția, și de sub direcția entuziastului prof. S. Ageu, a dat Duminecă în 16 Febr. c. în sala Palatului Cultural un festival ce merită toată lauda.

Deși manifestația aceasta a fost cea dintâi pășire în public a Conservatorului român din Arad, ea a avut darul să arate numeroasei asistențe, bogăția de talente muzicale ce ies din sânul elevilor, la suprafață.

■ **Preotul Stădel** a fost ales episcop al bisericii evanghelice-luterane, în locul episcopului V. Glondys care a demisionat din cauză de boală. Alegerea s'a făcut Duminecă în 16 Febr. c. la Sibiu, sub președinția d-lui Hans Otto Roth.

■ **Cununie** Dl Lt Eugen Ganea, fiul C. preot D. Ganea din Milova și d-na prof. Luciana Cornea fiica d-lui medic col. Dr. Lucian Cornea s'au cununat la 25 Ianuarie a. c. în București.

Cu această ocazie tinerii au donat sfintei biserici din Milova o frumoasă icoană în preț de 1000 lei. Fericire lor.

Nr. 657/1941.

Ordin Circular

Disponem din nou ca icoanele vechi sau alte obiecte înlocuite, cari provin de la vechile biserici de lemn sau de zid și în urma zidirii de biserici noi sau pictarea celor vechi nu se mai întrebuințează, să se inventarieze și să se păstreze la loc bun și sigur.

Arad, la 12 Februarie 1941.

Consiliul Eparhial

Diecezana Arad.

Nr. 2975/1940.

Comunicate

P. C. protopopi și C. preoți sunt invitați să se conformeze dispozițiunii 84 a Adunării Eparhiale din 1940 privitor la serbarea demnă a *Duminecii Ortodoxiei*. La sf. Liturghie vor servi în sobor toți preoții cari se află în parohie, ținându-se predică despre biruința dreptei credințe. Societățile religioase de caracter ortodox (F. O. R. și Soc. Ort. a Femeilor) vor fi invitate să dea tot concursul la reușita serbării acestei zile.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 15 Februarie 1941.

† ANDREI
Episcop.

Prof. Caius Turicu
consilier ref. eparhial.

Nr. 902/1941

Pentru buna reușită a acțiunii de răspândire în masele populare a principiilor de igienă, să impune să-și dea tot concursul și slujitorii Bisericii, căci activitatea organelor sanitare ori cât de vie și desăvârșită ar fi, nu poate duce decât la rezultate incomplete.

Invităm pe C. Preoți să activeze în cadrul „Săptămânii igienei“ conlucrând cu organele sanitare locale.
Arad, la 19 Februarie 1941

Consiliul Eparhial.

Nr. Ad. 629/1941.

În legătură cu comunicatul nostru Nr. 629/1941, se aduce la cunoștință conducătorilor oficiilor parohiale că sunt obligați a încunoștința, la sate *notariatele și posturile de jandarmi*, iar la orașe *Chestura poliției, despre ziua, ora și locul intrării corporațiunilor parohiale cu 48 ore înainte.*

Arad, la 20 Februarie 1941.

Consiliul Eparhial

Nr. 953/1941.

Concurs

Se publică concurs *din oficiu* cu termen de 15 zile, pentru întregirea următoarelor parohii: **Păiușeni**, protopopiatul Buteni.

Venite:

1. Sesia parohială, 32 jugh. cad.
2. Stolele și birul legal.
3. Salarul dela Stat.

Parohia este de cl. II.

II.

Zăbrani, protopopiatul Arad.

Venite:

1. Salarul dela Stat.
 2. Stolele legale.
 3. Un ajutor lunar din Fondul eparhial preoțesc până la obținerea sesiunii parohiale.
- Parohia este de cl. II.

Preoții vor achita toate impozitele după venitul lor preoțesc din al lor.

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului Eparhial Arad.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 18 Februarie 1941.

Consiliul Eparhial.